

2016-12-05

Referat av dom – CE-märkning, svensk miljölagstiftning

Eftersom CE-märkning ska vara den enda märkning som styrker byggproduktens överensstämmelse med angiven prestanda, utgör prestandadeklarationen ett viktigt underlag vid tillståndsprövning. Enligt Mark- och miljööverdomstolen hindrar CE-märkning dock inte att sådana krav uppställs på anläggningen som helhet som enligt den svenska miljölagstiftningen bedöms nödvändiga för att säkerställa skyddet av hälsa och miljö.

Referat av dom den 25 april 2016 från Mark- och miljööverdomstolen, mål nr M 4515-15.

Bakgrund

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden avslag i beslut den 10 mars 2014 en fastighetsägares ansökan om tillstånd till inrättande av avloppsanläggning. Anläggningen bestod av ett minireningsverk av typen Ecobox S1 för rening av WC- och BDT-vatten från permanentbostad. Området som fastigheten är belägen i är ett typiskt fritidshusområde med pågående och förväntad framtida omvandling till permanentbebyggelse. Området ligger i sluttning ner mot Gullmarsfjorden, som utgör Natura 2000-område och marint naturreservat. Fastigheten bedömdes av nämnden vara belägen på ett sådant sätt att det är rimligt att ställa krav på hög skyddsnivå för både miljö- och hälsoskydd. Det minireningsverk som sökanden vill installera kommer enligt sökanden leva upp till hög skyddsnivå för både miljö- och hälsoskydd. Nämnden påtalar dock att hur mycket näringsämnen och smittämnen som i praktiken renas i minireningsverket är avhängigt hur fastighetsägaren sköter sin anläggning. Nämnden bedömer att till exempel sluten tank för toalettavloppsvatten är en betydligt mer robust lösning i kombination med att den helt tar bort utsläppen av toalettavloppsvatten till den känsliga recipienten. Nämnden anser att det allmänna intresset av att skydda Gullmarsfjorden, nedströms liggande badplats samt kringliggande vattentäkter, och samtidigt ge potential för återföring av näringsämnen, överväger sökandens enskilda intresse av en specifik lösning för rening av allt avloppsvatten, och att det därför är motiverat att avslå ansökan om installation av minireningsverket Ecobox S1.

Sökanden överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som avlog överklagandet.

Sökanden överklagade därefter länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen som upphävde nämndens beslut och gav tillstånd till den sökta anläggningen.

Nämnden överklagade domen till Mark- och miljööverdomstolen som bad Havs- och vattenmyndigheten att yttra sig.

Havs- och vattenmyndighetens yttrande

Havs- och vattenmyndigheten anser inte att den föreslagna anläggningen är tillräckligt robust. Vidare anser myndigheten att anläggningen inte uppfyller miljöbalkens krav på en kretsloppsanpassad lösning. Såvitt Havs- och vattenmyndigheten känner till finns det inte något fungerande insamlings- eller återföringssystem för filter. Den valda tekniken, med fosforfälla, är en relativt prövad teknik och det kan bland annat ifrågasättas hur effektiv den är avseende rening av bakterier, framförallt vid lägre pH.

Mark- och miljööverdomstolen dom

Domstolen konstaterar inledningsvis att genom CE-märkning garanterar en tillverkare att deklarerad prestanda överensstämmer med den faktiska. Medlemsländerna i EU ska utgå från att en prestandadeklaration är korrekt och får inte heller förhindra tillhandahållandet eller användning av CE-märkta produkter, under förutsättning att den angivna prestandan motsvarar kraven för sådan användning i landet. Enligt Mark- och miljööverdomstolen hindrar CE-märkning inte att sådana krav uppställs som enligt den svenska miljölagstiftningen bedöms nödvändiga för att säkerställa skyddet av hälsa och miljö. Eftersom CE-märkningen ska vara den enda märkning som garanterar byggproduktens överensstämmelse med angiven prestanda, utgör prestandadeklarationen ett viktigt underlag vid tillståndsprövning. Det är verksamhetsutövarens ansvar att redovisa prestandadeklarationen för tillståndsmyndigheten. Då någon sådan deklaration inte har redovisats i målet saknas tillräckligt stöd för påståendet att anläggningen når upp till en reningsgrad som motsvarar hög skyddsnivå. Sammantaget bedöms tillräcklig utredning inte ha presenterats som medför att det aktuella minireningsverket kan godtas i detta fall.

Slutsatser

Att ett minireningsverk är CE-märkt och omfattas av en harmoniserad standard enligt byggproduktförordningen får betydelse för vilken typ av underlag som kan krävas in i ett tillståndsärende. Den handläggande myndigheten får inte efterfråga andra prov eller bedömningar än de som anges i harmoniserade standarder för byggprodukter. Myndigheten får inte

heller efterfråga andra uppgifter om byggproduktens väsentliga egenskaper än de som framgår av prestandadeklarationerna. Att en produkt är CE-märkt inverkar dock inte på en tillståndsmyndighets möjlighet att ställa de krav på försiktighetsmått för anläggningen som helhet som enligt den svenska miljölagstiftningen bedöms nödvändiga för att säkerställa skyddet av hälsa och miljö. Myndigheten kan alltså neka tillstånd till en anläggning om det, trots att anläggningen är CE-märkt, ändå inte kan anses visat att den uppfyller de krav på skyddsåtgärder som bör gälla för den plats där den ska anläggas.